

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ Ε.Φ.Ε.Τ. – Γ.Π.Α.

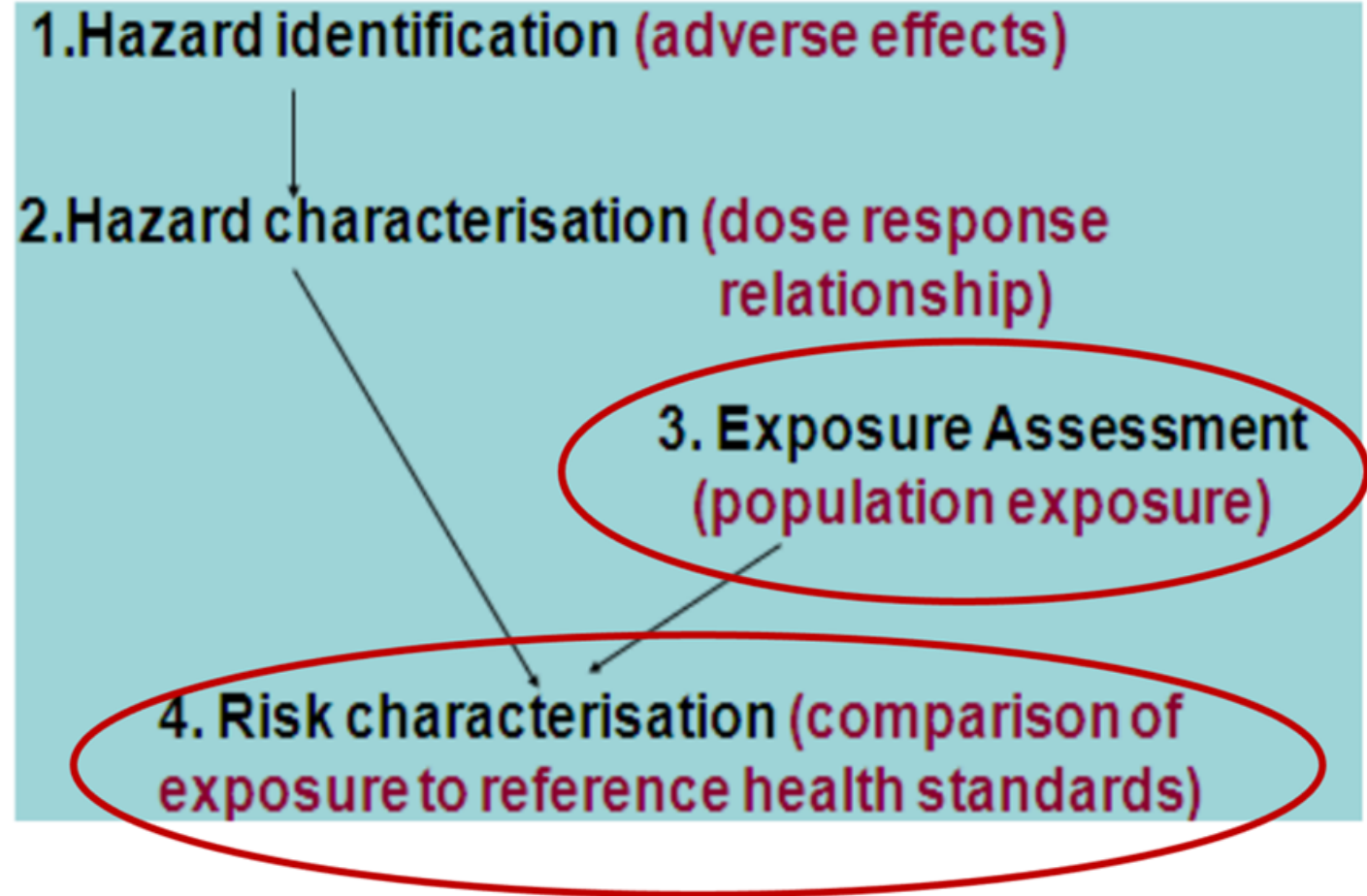
Τομέας Διατροφής: Δεδομένα Εθνικής Κατανάλωσης για την Αξιολόγηση Επικινδυνότητας

[Εμμανουέλα Μαγριπλή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Διατροφικής Επιδημιολογίας & Δημόσιας Υγείας, ΓΠΑ]

Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων & Διατροφής του Ανθρώπου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Four Pillars Of Risk Assessment Framework

| Ορισμοί: Έκθεση & Αξιολόγηση

Αξιολόγηση Επικινδυνότητας

Μια επιστημονική διαδικασία τεσσάρων σταδίων:
προσδιορισμός κινδύνου, χαρακτηρισμός κινδύνου,
αξιολόγηση έκθεσης και χαρακτηρισμός
επικινδυνότητας.

Αξιολόγηση Έκθεσης

Η ποιοτική και ποσοτική εκτίμηση της πιθανής
πρόσληψης παραγόντων μέσω της τροφής.

$$\text{Exposure} = \Sigma(\text{Consumption} \times \text{Concentration}) / \text{Body Weight}$$

Διάκριση Τροφίμων

Φρέσκα έναντι Επεξεργασμένων Τροφίμων και Προφίλ Επικινδυνότητας

Κατηγορία: Φρέσκα Τρόφιμα

Προφίλ Επικινδυνότητας

- 🌿 Εστίαση σε περιβαλλοντικούς ρύπους και υπολείμματα φυτοφαρμάκων αλλά και εστίαση στην εκτίμηση Ανώτερης/Κατώτερης Πρόσληψης συγκεκριμένων θρεμπτικών
- 📅 **Παράδειγμα:** Νιτρικά σε φυλλώδη λαχανικά (σπανάκι, μαρούλι).
- 📊 Αξιολόγηση έναντι ADI βάσει εποχικότητας και καλλιεργητικών πρακτικών.

| Κατηγορία: Επεξεργασμένα Τρόφιμα

Χαρακτηριστικά

Εστίαση σε πρόσθετα (additive limits) και συστατικά βιομηχανικής επεξεργασίας.

Νιτρώδη: Προστασία από παθογόνα vs. κίνδυνος σχηματισμού νιτροζαμινών.

i-Trans: Συσχέτιση με καρδιαγγειακό κίνδυνο.

Απαιτήσεις Αξιολόγησης:

- Ακριβής γνώση της σύνθεσης (formulation).
- Διασύνδεση με δεδομένα κατανάλωσης ανά κατηγορία.
- Αξιολόγηση σωρευτικής έκθεσης.

| Σημασία Εθνικών Δεδομένων

95th

Percentile Consumption

Γιατί Εθνικά Δεδομένα;

Τα ευρωπαϊκά δεδομένα δεν αντικατοπτρίζουν την "Ελληνική Πραγματικότητα" (π.χ. υψηλή κατανάλωση ψωμιού/τυριού). Απαραίτητα για την ταυτοποίηση των **High Consumers** και την προστασία ευάλωτων ομάδων.

Επιστημονική βάση για τον καθορισμό εθνικών στόχων ανασύνθεσης (reformulation).

| Ταξινόμηση FOODEX 2 & Facets

Standardization

Ενιαίο σύστημα περιγραφής τροφίμων της EFSA για διαλειτουργικότητα δεδομένων.

Facets (Details)

Λεπτομερείς παράμετροι όπως: Μέθοδος επεξεργασίας (Facet FO3), Συσκευασία (F24).

Risk Specificity

Επιτρέπει την ακριβή σύνδεση της συγκέντρωσης ενός ρύπου με τη συγκεκριμένη μορφή του τροφίμου.

RISK RANKING FRAMEWORK

Purpose

Systematic and structured approach for ranking microbial and chemical risks to inform food safety decisions

Critical Data Requirements

- High-quality, representative food consumption data
- Population-specific exposure data
- Comprehensive hazard characterization data

Key Features

- Transparent and evidence-based framework
- Focuses on relative risk comparisons
- Adaptable to changing conditions

Dynamic Considerations

- Evolving food supply and knowledge
- Emerging hazards and production systems
- Changing population demographics and consumption patterns

Implementation Requirements

- Ongoing activity core to risk-based systems
- Political will and governmental support
- Regular updates and reassessment

Μεθοδολογία HNNHS

Availability of detailed, harmonised and high-quality food consumption data collected at an individual level is essential to improve the quality of exposure assessments.

Δείγμα

4,577 άτομα,
αντιπροσωπευτικό δείγμα
πληθυσμού όλων των ηλικιών.

Εργαλεία

24h recalls (AMPM) & Food
Frequency Questionnaires.

Δεδομένα

Κλινικά, βιοχημικά και
ανθρωπομετρικά στοιχεία.

Σκοπός

Η βάση για την αξιολόγηση
έκθεσης σε εθνικό επίπεδο
(Article 36).

Nitrates/Nitrites σε Αλλαντικά

Συνεργασία ΓΠΑ & ΕΦΕΤ

Αξιολόγηση έκθεσης σε νιτρώδη/νιτρικά (E249-E252) βάσει δεδομένων κατανάλωσης HNNHS.

Διασύνδεση με τα αναλυτικά δεδομένα ελέγχου του ΕΦΕΤ στην ελληνική αγορά.

Εκτίμηση κινδύνου υπέρβασης και συμβολή στην ευρωπαϊκή αξιολόγηση.

Νιτρώδη/Νιτρικά σε Αλλαντικά

Αξιολόγηση Έκθεσης & Επικινδυνότητας

Σύνδεση δεδομένων κατανάλωσης 2.152 ατόμων με τα Μέγιστα Επιτρεπτά Επίπεδα (MPLs).

6.6%

των καταναλωτών υπερέβη την ADI για τα νιτρώδη (0.07 mg/kg bw/d).

20.3%

των υπερβαινόντων ήταν παιδιά ηλικίας 0–9 ετών.

Κύριοι φορείς: Χοιρινό (41.5%), Γαλοπούλα (32.7%).

Kotopoulou, S., et al. (2022). IJERPH. Risk Assessment of Nitrite and Nitrate Intake.

i-Trans σε Αρτοσκευάσματα

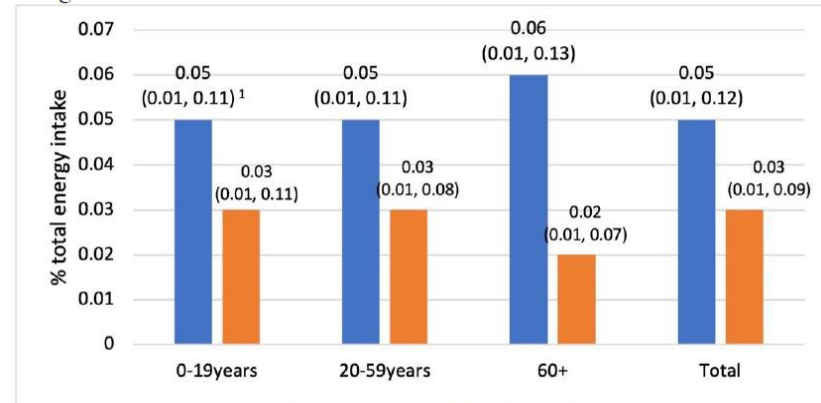
Μελέτη της πρόσληψης βιομηχανικά παραγόμενων trans λιπαρών οξέων (i-TFA) σε αλμυρά αρτοσκευάσματα.

Διεξήχθη **ακριβώς πριν** την εφαρμογή του ευρωπαϊκού ορίου (2g/100g λίπους).

Τεκμηρίωση της αναγκαιότητας της νομοθεσίας για την ελληνική αγορά.

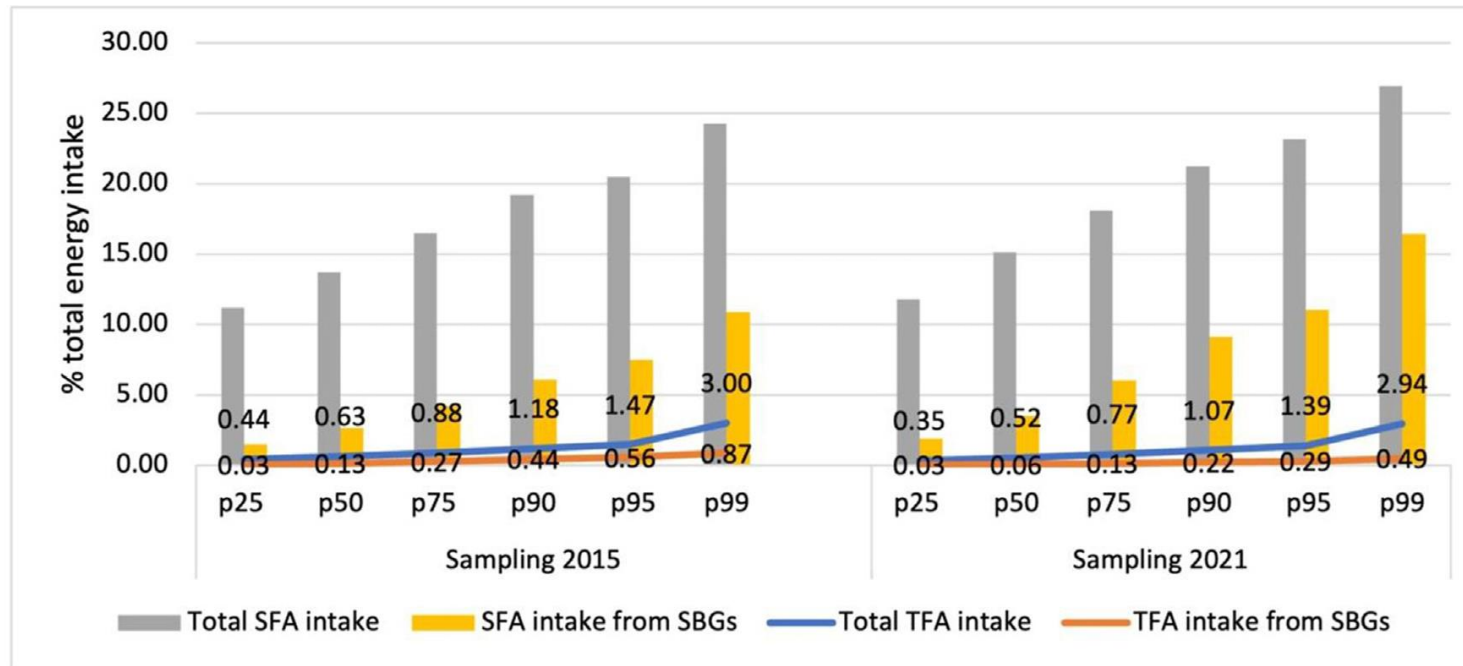

Figure 3. i-TFA intake from SBGs, as % of daily total energy intake, in total and by age group using substitution models*.

Essential in public health to specify replacers

Trans Fat intake in Greece before and after the trans policy & food reformulation

Substitution models: measured SFA and TFA content in savory baked goods in 2021 were Placed from those measured during the HNNHS study years (2015) to evaluate TFA intake amounts post Regulation (EU)2019/649 if food intakes remained unaltered

Παλμιτικό Οξύ (PA): Τάσεις μετά την Κατάργηση των i-TFA

Επίπτωση της Ανασύνθεσης (Reformulation)

Διερεύνηση του PA ως κύριου αντικαταστάτη των trans-λιπαρών μετά τον Κανονισμό 2019/649.

+66.7% Αύξηση

στο περιεχόμενο PA σε χορτοφαγικές πίτες (2015–2021).

Αντίστροφη Συσχέτιση

μεταξύ τιμής αγοράς και περιεκτικότητας σε PA (φθηνότερα προϊόντα = περισσότερο PA/Φοινικέλαιο).

Συμπέρασμα: Η αφαίρεση των i-TFA μπορεί να αναιρεθεί από την αύξηση του αθηρογόνου PA, επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους "high consumers".

Kotopoulou, S., et al. (2024). *European Journal of Nutrition*, 64:147.

+66.7% Αύξηση

στο περιεχόμενο PA σε χορτοφαγικές πίτες (2015–2021).

Αντίστροφη Συσχέτιση

μεταξύ τιμής αγοράς και περιεκτικότητας σε PA (φθηνότερα προϊόντα = περισσότερο PA/Φοινικέλαιο).

Συμπέρασμα: Η αφαίρεση των i-TFA μπορεί να αναιρεθεί από την αύξηση του αθηρογόνου PA, επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους "high consumers".

| Αλάτι/Νάτριο σε Ψωμί

Artisan Bread Analysis

Το ψωμί αποτελεί την κύρια πηγή νατρίου στην Ελλάδα (περίπου 30% της πρόσληψης).

Σύνδεση δεδομένων HNNHS με εργαστηριακές αναλύσεις σε αρτοποιεία από όλη τη χώρα.

Εύρημα: Η εθελοντική δέσμευση (στόχος 1.2g/100gr προϊόντος) δεν οδήγησε σε επαρκή μείωση (μέσο περιεχόμενο 1.41).

| Μοντελοποίηση Μείωσης Αλατιού

AUA, EFET & WHO Collaboration

Προσομοίωση της επίδρασης στη θνησιμότητα από Καρδιαγγειακά Νοσήματα (CVD).

Εστίαση σε Ψωμί & Τυροκομικά: Οι δύο βασικοί πυλώνες πρόσληψης στην Ελλάδα.

Εκτίμηση του οφέλους για τη Δημόσια Υγεία μετά από ανασύνθεση (reformulation).

Γαλακτωματοποιητές & Επερχόμενα

Emulsifier Exposure

Αξιολόγηση έκθεσης σε γαλακτωματοποιητές από επεξεργασμένα κρέατα (προσεχείς μήνες).

Future Steps

Επέκταση της αξιολόγησης σε άλλες κατηγορίες τροφίμων (Ultra-Processed Foods) με την πάροδο του χρόνου.

Συμπεράσματα & Στρατηγικό Όραμα

Scientific Weight

Η συνεργασία ΓΠΑ-ΕΦΕΤ (Article 36) αποτελεί την επιστημονική βάση για την ασφάλεια τροφίμων στην Ελλάδα.

Dynamic Monitoring

Συνεχής διασύνδεση δεδομένων κατανάλωσης με νέα δεδομένα παρουσίας προσθέτων/ρύπων.

Public Health

Η βασισμένη σε δεδομένα ανασύνθεση είναι το πιο αποδοτικό εργαλείο για τη μείωση του φορτίου των μη μεταδιδόμενων νοσημάτων.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων & Διατροφής του Ανθρώπου
